

Z. NÉMETH ISTVÁN

Triumvirág

avagy

70 / 65 / 60

(Versciklus Tóth László, Bettes István és Hizsnyai Zoltán tiszteletére)

Ádám a könyvtárszobában

Tóth László-motívumokra

I.

A szekrény egy égitest, amely
padló és plafon közt lebeg.
Lakói összebújnak, csak
gerincüket mutatják a világnak.

Annyira levennének már
a polcról egy embert!
Néznék hosszan borítóját,
az elálló fülszöveget.
Megsimítnák bőrkötését.

A sorsok közt olvasni régen
megtanultak, s azt is jól, hogy
szent a margó, semmi jegyzet,
aláhúzás, sem számárfül, az
emberolvasmány törekeny.

Hány elsüllyedt, szétfosló élmény
pihenhet meg egy szemfenéken,
mennyi Anna emléke reszket
pár félrecsúszott nyakkendőben!

Könnyű regények Ők, lám még
maga Herkules is cérnafűzött.
Felnézve az emberből azt érzi
minden könyv, hogy nincs tanulság.

II.

A költő a topon
A költő a topon lap
A költő a laptopon lép
Lapja alap
Micsoda alak
Lakja a versalakja
Szója a kezdőszója
Szája vizzálya
Vica verse

III.

Amikor elém ül a számítógép
s bekapcsol engem
halk surrogással indulok

Hamar felfut bennem a program
üdvözöllek áramköreimben
jelszavam a béke

Nézz belém míg képernyővédőm
– szemhéjam – be nem csukódik
szívem egy isteni szer: ver

Minden őszám élete itt van bennem
bárhova kattintasz, az ő bűnük miatt
kelek fel reggel s futtatom programom

Boldogan kirakom a pasziánszt
de ha azt a tegnapi verset keresed bennem
csak nullát és egyest találhatsz

IV.

Pontosan tízezer verset írtam
itt a hatodik emeleten.

A szomszédok megátkozták
az írógépet.

Először az „e” betű feje hullott el,
pontosabban a „remek” szó leírása közben
kirepült a nyitott ablakon.

Később már „k”-m sem volt, és
az „n” betű következett.

Így lettem prózaíró.

V.

Egy vers, amit egy okostelefonba írtam,
néha még felhív, ugyanezt régi
szeretőim nem teszik. Éjjel jégpárnán alszom,
hogy a fejemben nyüzsgő négysorosok
békén hagyjanak, nappal dobókockával tömöm be
fülem, mert mindent időmértékben hallok.

Könyvjelző vagyok egy olvasatlan
reklámfüzetben. Egy szonnetem van csak,
és azt sem ezen a bolygón közölték.

VI.

Én az a vers vagyok, aminek a szép
lányok csak a címét olvasták el.
Soraim és adósságaim rendezettek,
érthető vagyok, tiszta és érdektelen.

Jelzők, mégis mit szorongtok bennem?
Miért tépítek húsom, kérdőjelek?
Az utolsó sortól mindenki fél,
mert utána csak a fehér papír lep el.

Költőm nyugton alszik éjjel, tudom,
mit írna át bennem, ha egyszer
újra fellapozna. Akkor, biztos vagyok benne,
meghasadnék, jobb hát elfeledve.

Rímeim megjárják, amikor senki se
hallja, hagyom, hadd csilingeljenek.
Kettőspontjaim gyorsan összepakolnak,
villamossal indulnának Antológiába.

VII.

Vagyok, aki vagyok: Ádám.
Versekkel teli a ládám.
Évát írom meg bennük, míg
a kígyó a saját farkamba harap.

Lemegy a hold, feljön a nap.
Szitálnak ránk az ezüst szavak.
Míg Éva fésüli aranyhaját, én
az almáját markolom.

Úr vagyok ez édeni portán.
Gyertyák égnek, s velük a tortám.
Kiűzetés, betűvetés, világégés,
csak a meccs elejére érjünk haza.

VIII.

Ezt a szöveget egy gép írta helyettem,
míg én a cimborákkal söröztem.
Verset akart a balga, mindent tud
a költészetről, de lelke nincs.

A gondolat az ébrenlét áramütése,
a sorok közé ájuló isten,
a folyó éjjeli sírása, a fácánkakas
torkában lüktető kimondhatatlan

tűz, a gyönyörű fürtelem, a két
halál közé szorult zongorafutam,
a tébolyult megöli magát, hogy éljen.
A gép csak ül a fotelben, rágyújt,

s úgy szívja mellre a füstöt, mintha
nem zavarná a sírás a gyerekszobában.

IX.

Hogy ki vagyok én? Már nem kutatom.
Rájöttem, a nem tudás a jutalom.
Az angolok szerint rímember,
ittthon csak Memento Miro,

az étlapon különleges hústekercs,
mely – ha kérded – néha bölcsen
válaszol, máskor meg hanyagul
előből hitetlen anyaggá anyagul.

Verslábbon járok, lapszélén suhanok,
fiatalságom hegyezőbe tört
ceruzacsonk. Életem véges,
de van még pár versszakom.

Habom bár leszúrta a tizenkettes fölöző,
jólesik feküdni a sárguló papíron,
s visszanézni önmagamra
egy csimpánz kíváncsi szeméből.

A zene még megszólít. Ahogy elindul
egy akkordmenet, az a hatalmas
lökés, a részeg tehervonat, ami örökös
csöndre intette Attilát.

X.

A becsukott könyv lapjai
közt versek sóhajtoznak.
Szabadulnának kötött
formájuktól. Az utolsó sort
lezáró pontot búvölik, de az
el nem mozdul.

Líraszomj

Bettes István-motívumokra

I.

Látogasd meg Zádorházát,
ne várj kastélyt, ne várj plázát.
Várd az újabb árvaságod,
színevesztett sárgaságot.

Ege vesztett kéességet,
egy helyett a kétességet.
Gyümölcs helyett gyomokat,
rang helyett meg romokat.

Eróziót, korróziót,
penész eszi meg a diót.
Várd az újabb tavalyi hót,
énekelj a hollárihót.

II.

Jedna baba povedala
Itt cseng a fülemben dala
Dala dala ladilom
Elsüllyedt a ladikom

Így szólt finoman a dala
Ez a világ csak mandala
Ott kint a fán vadmandula
Az ember lassan indula-

toktól vonótól mentesen
Távozik amúgy bettesen

III.

Anička úgy öntöd a szeszt
mint költő a palimpszeszt
s vagyok a rút ösztövért
kútágasok közt kövér

rekedt hangú búbánat
könny öntözi búrámát
te öntesz belém erőt
s én zsebedbe eurót

versemért ma fizettek
befogadtak kitettek
esőnek és hidegnek
azt várom most ki ver meg

IV.
Ótátrafüred.
Lefagy a füled.
Mi kéne? Rum kéne.
Ma kéne. De kéne!

Ho-hó, ez pehely.
Ez nem Szerdahely.
Mi kéne? Mükéné?
Mú kéne? Makinó.

V.
Írtam halandzsákat.
Dobták a lándzsákat.
Róttam haikukat.
Csukták rám a kukát.

Találtam rímeket.
Küldték a rémeket.
Költöttem szonettet.
Ették a szívem meg.

Mormoltam imákat.
Korholni imádtak.
Őriztem libákat.
Nem látták hibámat.

VI.

Habom fogytán, vizem szűkös,
porral oltok, babám, látod,
erem tágul, véráramom
cipel száz kis tűzrománcot.

Porból lett és porrá leszen,
Lujzám, híres szép szerelmünk,
mit tűzisten összerakott,
sikerült azt szétszerelnünk.

Korom karmol, füst köhögtet,
könny mögül is téged látlak,
mutatva, hogy hön szeretlek,
adom magam lángvirágnak.

Vadócba hogy rózsát oltok,
terveztem azt égő Méccsel,
s te elmentél Ósztriába,
egy korbács vert ekkor Béccsel.

Nem porozom már bibédet,
csók nem locsolja gigádat,
lám, az ember fele isten,
de talpától hasig – állat.

VII.

A dugó az üveg nyakában ül.
Makacs ő. Innom nem enged.
Pedig igencsak nyugós a költő
bennem, ha szomjas, ha szenved.

Dugó, miért e makacsság tebenned?
Ki dugott oda? Ottan csak parázol,
kurafi parafa, gyere ki, tekerlek,
takarlak, akarlak, te meg itt gatyázol,

forgatlak, húzhatlak, nyomhatlak,
nem hat meg, szaggatlak, szétvetlek,
szívatlak, csavarlak, csóvállak, csévéllek,
üthetlek, vágthatlak, kérhetlek.

Bármilyen húzásom gyengének bizonyul.
A dugó az üveg nyakában bizony ül.
Mondhatnám, lírai szomjamhoz
bizony, hogy prózain viszonyul.

VIII.

Két bukfenc között
ki megfésülködött,
nem lát már vízesést,
csakis füstködöt.

Szólnak trombonok,
zsongnak zongorok,
lassan elszorul
mindegyik torok.

Visszanyal a méz.
Elnyargal az ész.
Istenem, istenem,
élni nem nehéz.

Két bukfenc között,
ki fűrészport köpött,
festékje ha elfolyt,
csak magán röhögött.

IX.

Elmúlt az ősznek a fele,
hull a sok levél lefele,
hull rengeteg levélhulla,
strandidőre esély nulla.

Elmúlt fele már az ősznek,
ne félj, ezentúl nem fős meg,
vedd fel a téli sáladat,
jól bújj el, ne is lássanak.

X.

Szoríts magad mellett helyet,
fénylő üstökösöd legyenek,
méregdrágán add az ízed,
zene legyenek: fűrelized,

rongyod, sorsod, gyűrt bohócod,
tép ki mellemből a kócot,
legyenek görcs vagy gyötrő lázad,
fojtó kín, mosoly, alázat,

bőrödön tű, múltadon heg,
gyilkos, elbódító párlat,
szókeresztben így feszíts meg,

drámádban is én legyenek geg,
tépj: szirmát a szél virágnak –
jössz?, nem jössz?, kívárlak.

Éneltolódások

Hizsnyai Zoltán-motívumokra

I.

a kertben pattog a dió
s akkora felhő ül a Duna fölött
mint Lucifer szakálla
egy vonatfütyty kéne ahhoz
hogy írni tudjak
egy csendes, nagyvárosi este
klasszikus óraketyegés
ami az ének idejét igazítja
a csillagok közönyéből
szerkesztett metronómhoz
itt a fejem felett

az éjszaka tömör fekete gumiból
öntött vécepumpája lassan földet ér
galambok csőréből kihullott magokból

sarjadnak gondolataim

a karmester pálcájába dől
gombócok felmetszett gyomrából
csorog a szilvalé

II.

sötét van, mint a röpképtelen
angyalok szárnya alatt
körmömre kiülnek meg nem írt
verseim utolsó betűi
és világítanak

III.

a magány érzete:
sivatagban dinnyemag
roppanó diókoponyák
virágzó fügefák alatt
disznóölés egy távoli
lakatlan bolygón
Isten valódi neve tetkóként
egy tébolyodotton
erős képekkel besugárzott vers
nyakánál elkapott s a végsőig
fojtogatott vodkásüveg
viszkető érzés
a bogár páncélja alatt
egyetlenegy leszületés előtti
boldog pillanat

IV.

Megáll ágyam mellett a hajnali lokomotív,
s nézi, ahogy kiemelem fejemet
a lucskos álmok műanyag vödréből.
Szemhéjam lusta felmosórongy,
alig mozdul. A türelmetlen fütty,
a hagymaszagot böffentő masiniszta,
vagy a szállongó szénpor tehet róla,
hogy az éden kulcsait sehol nem találom.

Kiballagok a konyhába, ahol néhány ismerős arc merengve várja a déli gyorsot. Amott jegyért állnak sorba, de illedelmesen utat engednek a hűtőig, ahol fokhagymás lila ködökben szendereg a disznósajt. Jó étvágyat kíván a kalauz, szemtelenül letöri a kenyérvéget, és sípjába sóhajt. Kifőtt végre a kávé, mondja a hangosbemondó.

A sínek mellett gomba nő, s hevernek ledér pucér testekként szerkesztetlen kéziratok. Fogmosás közben látom a tükörben, hogy a pozsonyi gyors fél órát késik. Nyitott kocsiival indul egy szerelvény, érzékszerveim riadt potyautasként integetnek. Próbálgatják szárnyukat a reggeli hírek, a vágányok között a tegnapi én bolyong.

V.

Falak, s a falak mögött: falak.
A falakon írás, alig olvasható.
Az írásban rejtett igazságok.
Mint himlő, kiüt bőrömön a szó.

VI.

Harangoznak, de sehol a templom.
Noé részeg és üres a bárka.
Elhagyta buszbérletét az Úr,
szóljon neki, ha bárki látja.

Tsúszó ma tizenhárom verset
küldött nekem megszerkeszteni.
Bámulom félbetört cigarettám.
Iszom a hajnali esőt. Oly isteni.

Sziréna szól, de nincs hozzá mentő.
Szakállam közt lejárt menetjegyek.
Gépem halk surrogással indul.
Talán ma valamit elmenthetek.

VII.

A vers héja és magja közt
az a kicsi hús! Az a csöppnyi
értelem a vágy szemhéja mögött!
Mézédes, le nem szüretelt szőlő,
torokban felejtett létmentő nyelés.
Most összejöttek mind
a szókapcsolatok, ülnek az elme
előszobájában, várva
a békéltető tárgyalást.

VIII.

Sötét lett, mint amilyen a sötét
a sínek tömör belsejében.
A bútorok összehajolnak fölöttem,
eresztékeik ropognak.

Pókhálón függ a létem,
szerveim ügyetlen statiszták.
Gondolatban bármerre
elindulhatok, világtáját

váltok, mint sebességet,
van saját napfogyatkozásom,
ujjbegyeimmal látok,
irány a képzelt vonulás.

IX.

Margarita margheritát rendel,
rengeteg olivabogyóval,
ízek orgiája, szép kerek piactér.
A pincér hónaljiszőre sötét bolyhokkal
tépázott, bőszi viharba kikergetett
korcs kutyát idéz. A Tomato & Mozzarella
játszik kopott bőgőn s lopott violán,
hangszerüket áztatja keserű
izzadságuk. A Mester megkésve
érkezik, rágyújt, mélyen szerelme
szemébe néz, s rögtön új dalba kezd

a két másnapos örömszenész.
Szólni nincs miről, az utcán dudaszó,
káromkodás. Sört csapol a fekete
kandúr, a bárpult fölötti tévében
Heródes reklámoz babakelengyét.
A szem körbenyalja a látványt, az orr
viszketni kezd a pizza illatától.
Pilátus bejelölt ismerősnek, mondja
a Mester, talán valami munkát ajánl.

X.

Mindenütt a T. S. monogramra bukkan,
mintha hétköznapi tárgyait már valaki
más birtokolná. Téessedik a nyakkendő, a
cigarettaárca, a kávéscsésze alja,
kedvese ezüst nyaklánc, melltartója,
ma reggel pedig a vécéülőkén jelent meg
ez a két rejtélyes, szemtelen betűjegy.
Belemegy a játékba, bár kissé bosszantja,
hogy már könyveiben is TS az Ex Libris.
A telefont bámulja, mikor jön a következő
téves hívás.

Z. Németh István (1969) *(Dömötör Ede felvétele)*